

Aan:
de heer A. Lanting

(i.a.a. de overige statenleden)

Assen, 10 september 2003

Ons kenmerk 37/6.6/2003007522

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen ex artikel 41 van het Reglement van orde over jakobskruiskruid

Geachte heer Lanting,

Naar aanleiding van uw schriftelijke vragen, berichten wij u het volgende.

Vraag 1

Kan gedeputeerde staten (GS) een inventarisatie maken over het voorkomen van jakobskruiskruid en eventueel andere giftige plantensoorten in Drenthe.

Antwoord

In de jaren 1972 tot en met 1997 zijn door de provincie systematische inventarisaties uitgevoerd naar flora en vegetatie in Drenthe. De gegevens zijn onder meer verwerkt in de Atlas van de Drentse Flora (Werkgroep Florakartering Drenthe, 1999). In die periode was jakobskruiskruid nog relatief zeldzaam in Drenthe. Uit meer recente waarnemingen van vrijwilligers van de Werkgroep Florakartering blijkt dat de soort zich sterk heeft uitgebreid.

In de begroting voor 2004 is een structureel bedrag opgenomen om de komende jaren de inmiddels verouderde flora- en vegetatiegegevens te actualiseren en moderniseren. Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan jakobskruiskruid en eventuele andere giftige plantensoorten.

Vraag 2

Wat zijn de bedreigingen hiervan voor de volksgezondheid en de Drentse veestapel en geeft dit aanleiding tot het ontwikkelen van preventief beleid of bijvoorbeeld tot meer voorlichting.

Antwoord

Jakobskruiskruid is een gewone inheemse wilde plantensoort, die elders in Nederland en Europa al veel langer algemeen voorkomt. Als zodanig levert de soort geen bijzondere bedreiging op voor de volksgezondheid. Voor vlinders en andere insecten is het een aantrekkelijke bron van nectar.

Van de sint-jakobsvlinder (waarvan de rupsen leven van het jakobskruiskruid) worden tegenwoordig regelmatig exemplaren in Drenthe waargenomen. Over nadelige gevolgen voor honingbijen van de eventuele giftigheid van het stuifmeel is ons niets bekend.

Zoals door u beschreven, is de soort voor het vee vooral problematisch wanneer de planten terechtkomen in hooi of kuilvoer. Voorlichting hierover is vooral een taak voor landbouwvoorlichting en vindt in de praktijk reeds op ruime schaal plaats. Ook bij natuurbeheerders is de giftigheid van de plantensoort inmiddels goed bekend.

Vraag 3

Is GS bereid te onderzoeken of zij beleid kan ontwikkelen om met berm, natuurbeheer en perceelsrandbeheer het streven naar een meer duurzame en biologische landbouw kan bevorderen. Het huidige maaibeeld lijkt dit eerder te ontmoedigen.

Antwoord

Het bermbeheer van provinciale wegen is gericht op maaien en afvoeren. De bermen worden, afhankelijk van de aanwezige vegetatie, één of twee keer per jaar gemaaid. Over het algemeen wordt het maaisel gecomposteerd. Jakobskruiskruid komt slechts incidenteel voor in provinciale bermen.

Van 1996 tot en met 2000 heeft de provincie via het project Natuur om de hoek en het blaadje Groenspektakel samen met gemeenten en waterschappen gewerkt aan goede voorlichting over ecologisch groen- en bermbeheer.

Daarbij is ook aandacht besteed aan het tegengaan van ongewenste soorten. Dat de juiste maatregelen lang niet overal getroffen worden, is meestal een kwestie van gebrek aan financiële middelen bij de desbetreffende beheerders.

Jakobskruiskruid is, als tweejarige soort, afhankelijk van open plekken in de vegetatie. Op braakliggende akkers en in afgegraven natuurontwikkelingsgebieden heeft de soort zich soms massaal kunnen vestigen. Het tegengaan van verdere verspreiding vergt een intensief (en dus kostbaar) maaibeheer.

Maaisel van natuurgebieden, waar jakobskruiskruid in voorkomt, is niet geschikt voor verwerking tot veevoer, ook niet in de biologische landbouw.

Hier is composteren de enige oplossing.

Dit is echter primair een verantwoordelijkheid van de desbetreffende grondeigenaar.

Het ligt niet in ons voornemen om hier specifiek beleid voor te ontwikkelen.

Vraag 4

Is GS bereid om samen met dorps-, natuur- en landbouworganisaties te bekijken hoe beleid is te ontwikkelen om de zogenaamde "takkenbosachtige" onkruiden te bestrijden en meer evenwicht te brengen in de natuurlijke plantengroei voor berm, natuur en perceelsranden.

Antwoord

Het laat maaien van bermvegetaties betekent dat uitgebloeide planten nog geruime tijd zichtbaar blijven. Sommige beheerders gaan dat tegen door regelmatig te klepelen. Daarbij blijft het maaisel liggen, hetgeen bijdraagt aan een verdere toename van bemestende stoffen en van ongewenste onkruiden. Een oplossing zou zijn om deze vegetaties gedurende een aantal jaren twee keer per jaar te maaien en het maaisel consequent af te voeren. Afhankelijk van de bodemsituatie treedt na enige tijd verschraling op, waarna met één keer per jaar maaien (en afvoeren!) kan worden volstaan.

Met name het afvoeren van maaisel blijkt hierbij de grootste kostenfactor, omdat in de agrarische sector hiervoor geen of nauwelijks belangstelling is.

Het maaisel moet dus in veel gevallen naar een composteerbedrijf worden afgevoerd, dat aan hoge milieueisen moet voldoen.

De afgelopen jaren heeft de provincie zich ingespannen om de mogelijkheden voor het composteren van bermmaaisel te bevorderen.

Het heeft op dit moment geen prioriteit om hier nieuw beleid op te ontwikkelen.

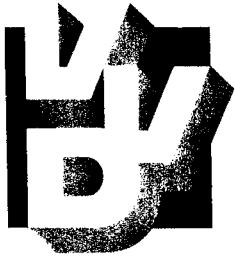
Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

mh/coll.

VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

statenfractie drenthe

Hooghalen, 18 augustus 2003

2003007522

Aan de voorzitter van gedeputeerde staten, de heer A.L. Ter Beek.

Betreft: Schriftelijke vragen.

Geachte heer Ter Beek,

sg BJC LG

De afgelopen zomer was uitstekend geschikt om langs Drentse wegen van het landschap en de natuur te genieten. Daarvan genietend, heb ik echter een aantal zaken waargenomen die mij uitermate verontrusten. Het betreft hier de onrustbarende ontwikkeling van "takkenbosachtige" onkruiden langs wegen, perceelsranden en natuurterreinen, zoals brandnetels, fluitenkruid, distels, russen, zuring, berenklauw enz. Deze onkruiden overwoekeren andere plantengroei plaatselijk bijna geheel. Het meest verontrustende was echter dat ook overal het giftige Jacobs kruiskruid was te zien.

Jacobs kruiskruid neem je vrijwel overal in Drenthe langs wegen en natuurterreinen waar. Een ritje van Assen Zuid naar Beilen over de A 28 leverde op dat wij geen 500 meter hebben kunnen afleggen zonder Jacobs kruiskruid waar te nemen. Als men dan weet dat Jacobs kruiskruid zaadjes door de wind verspreid worden en ze wel 15.000 zaadjes per plant produceren die wel 15 jaar in de grond kunnen overleven, begrijpt u mijn verontrusting.

Jacobs kruiskruid is namelijk een zeer giftige plant voor onze dieren, zowel in verse vorm als in kuilgras en in hooi. Het gevaar is het grootst als het in hooi of kuilvoer terecht komt. Wat is namelijk het geval? Onze dieren onderscheiden een giftige plant eerder dan wij mensen dat kunnen en zullen als regel de in de weide aanwezige planten mijden. In kuil en in hooi verliest de plant de geur en wordt door de dieren opgenomen en het gif hoopt zich op in de lever. Dat heeft dan weer tot gevolg dat er ernstige leverbeschadigingen kunnen optreden met de dood tot gevolg. Een daarbij komende narigheid is dat tegen dat gif geen middelen zijn om het te ontgiften in het lichaam van de dieren. Tegen het Jacobs kruiskruid is geen kruid gewassen om het in onze dieren te neutraliseren. Er is nog een argument om voorzichtig te zijn. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat indien bijen honing verzamelen uit de betreffende bloemen, zelfs de honing een gevaar oplevert voor menselijke consumptie. De zorg die we moeten hebben voor dergelijke bloemenweiden blijkt duidelijk uit de hiervoor vermelde feiten.

In Drenthe wordt op vrij grote schaal vershraling van natuur en graslanden nagestreefd, verontreiniging met Jacobs kruiskruid zal gebruik voor diervoeder verhinderen, met de bijkomende kosten voor vernietiging. Ook zal dit het streven naar een meer duurzame en biologische landbouw dwarsbomen, die veel gebruik van deze gronden maken. Maar ook de paardenhouderij en de hobby geiten en schapenhouderij maken veelvuldig gebruik van dit natuurhooi met volgens dierenartsen veel problemen.

Wat betreft het aanzien van het Drentse landschap is er zowel voor de eigen bevolking als van de toeristen die Drenthe bezoeken toenemende kritiek op de eenzijdige uitbreiding van deze "takkenbosachtige" onkruiden. Voor meer bloemenpracht in bermen en natuurterreinen en perceelsranden zou ander maaibeheer nodig zijn, die ook kleinere planten mogelijkheden geven.

Tussen LNV en de agrarische sector zijn stringente afspraken gemaakt over verregaande terugdringing van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Om overlast van overwaaiende onkruidzaden tot een minimum te beperken zou een goed overleg met die sector veel irritaties en overlast kunnen voorkomen.

Deze waarneming leidt voor de VVD tot de volgende vragen:

1. Kan G.S. een inventarisatie maken over het voorkomen van Jacobs kruiskruid en eventueel andere giftige plantensoorten in Drenthe.
2. Wat zijn de bedreigingen hiervan voor de volksgezondheid en de Drentse veestapel en geeft dit aanleiding tot het ontwikkelen van preventief beleid of bijv. tot meer voorlichting.
3. Is G.S. bereid te onderzoeken of zij beleid kan ontwikkelen om met berm, natuurbeheer en perceelsrandbeheer het streven naar een meer duurzame en biologische landbouw kan bevorderen. Het huidige maaibeheer lijkt dit eerder te ontmoedigen.
4. Is G.S. bereid om samen met dorps- natuur- en landbouworganisaties te bekijken hoe beleid is te ontwikkelen om de zg. takkenbosachtige onkruiden te bestrijden en meer evenwicht te brengen in de natuurlijke plantengroei voor berm, natuur en perceelsranden.

Hoogachtend,
namens de VVD-fractie:

Albert Lanting